

★ אבנרי לפרס: „התנהגות אינה יאה לשר בישראל!“

★ פרס לאבנרי: „עיתונר מלא שקרים כרימון!“

★ אבנרי לפרס: „אתה מתדרדר במידרון הגיחור!“

דו-קרב אבנרי-פרס

מזמן, שוב ממנים ועדת-חקירה. הרכבה של הוועדה מר- שים, אך עם כל הכבוד אינני חושב שזאת התשובה. אינני חושב שהמנהג הזה, שהנאשם העיקרי ממנה לעצמו ועדת-חקירה לבדיקת מחוליו שלו עצמו — שזה נוהל היכול לספק אותנו.

אני חושש מאד שאותו חוסר-רצינות — ובלתי-ליוויה של אחריות משרד-התחבורה, ולא מטעם משרד התחבורה.

משרד-התחבורה משתמש מהאחריות

מכאן לנושא החוק שלפנינו — תאונות-הדרכים. אני חושש מאד שאותו חוסר-רצינות — ואני משתמש במילה חריפה מאד בנושא זה — אותו חוסר-רצינות, המתבטא בטיפול משי- רדיהתחבורה בנמלי-התעופה, מתבטא גם ב- טיפול משרד-התחבורה, מזה שנים, בכעית תאונות-הדרכים.

לפני כמה חודשים בלבד היה פה ויכוח ממצה עם השר עזר וייצמן, על אותו נושא. באותו ויכוח הזכרתי את שמו של ראלף נדר, ונדהמתי ששר התחבורה דאז לא ידע כלל את השם ראלף נדר.*

שר-התחבורה שאינו יודע את השם ראלף נדר, הרי הוא דומה לשר-ביטחון שאינו מכיר את השם רומל, או פאטון, או איזנהאור.

לא היה לו מושג על המהפכה העצומה שעברה בארצות- הברית ובעולם, בשנים האחרונות, במחשבה על תאונות הדרכים. ומה חמש שנים סוער העולם סביב גילויי נדר. התחר- ללה מהפכה במחשבה ובגישה לעניין זה. למשרד-התחבורה בישראל זה לא הגיע. יש על כך כמה ספרים, ואני מתאר לעצמי שאפשר לקרוא אותם אפילו בספריית הכנסת. הצרה העיקרית היא שלא נוגעים בשורשי הבטיחה. כל שר, בזה אחר זה, עושה את הדבר הקל ביותר: מדבר על „הרתעה“ ומציע לחהמר בעונשים. רבותי, זה נעשה בעולם מזה עשרות בשנים. בכל ארצות העולם כבר הוכח בעליל, בצורה המדעית ביותר, ש„הר- תעה“ מסוג זה אינה עוזרת.

זה יכול לספק אתכם מבחינה מוסרית. זה יכול לתת לכם נושא לנאומים פופולריים מאד, פאתטיים. מאד, על ההרג בדרכים. אבל זה לא עוזר. הנושא הוא הרבה יותר מקצועי.

* נדר, אמריקאי ממוצא סורי-ערבי, קנה לו שם עולמי כאשר הוכיח כי המכונית הפכה מלכודת-מוות, בגלל מח- דליהם ותאונות-הבצע של היצרנים.

אפשר היה לרחם על שר-התחבורה החדש, בשיהמול, שפקדו אותו כמה תאונות כבר כלי-כך מוקדם בתפקידו זה. אבל, לצערי, יש משום שיטה בטיפול שהשר פרס מטפל בתקריות אלה.

הטיפול הוא: לעבור על הדברים בשפה חלקה, למשמש סכנות, למנות בזרזות ועדת- חקירה — שיטה שמעבירה את האחריות, השומרת על הפופולריות, אבל שאינה מתק- נת דברים.

יש בכך משום חוסר-רצינות, חוסר-רצינות המציגת את ניהול משרד-התחבורה כבר מזה כמה זמן. אולי השר הנוכחי מצטיין בזה במיוחד אבל אין לנקות מאותו פגם את קודמיו בתפקיד.

לפני ארבע שנים, כבוד היושב-ראש, העליתי לראשונה בכנסת זו, על פי בקשתה האישית של קבוצת טייסים, את בעיית מכשירי-הניווט בנמל-התעופה לוד, בנימה של אזהרה חמורה.

כבר אז — לפני ארבע שנים! — היה ברור שאם אין תאונות קטלניות בנמל-התעופה לוד, הרי זה נס בלבד.

קיבלתי על זה תשובה חלקה מפי שר התחבורה דאז, משה כרמל.

בינתיים אירע ליל עלטה, היתה השריפה הגדולה, ונת- גלו דברים מוצעים על סדר-היסוד של נמל-התעופה. הת- רעתי על כך שוב ושוב.

שום דבר לא זו. באה התקרית שסיכנה את המטוס שבו ססה ראש- הממשלה.

שוב, כבוד השר, חוזרות מאד למנות ועדת חקירה. אבל אתה כל כך חוזרות, שעוד לפני שוועדת-החקירה נתמנתה, אתה כבר חרצת בעצמך את דינך, כמזמחה לענייני תעופה, שהכל היה בסדר, מלבד טעויות של שיקול מצד הטייסים.

שר-התחבורה שמעון פרס: „איפה אמ- רתי זאת?“

אורי אבנרי: שמעתי את הכרזתך ברדיו, בד בבד עם ההודעה על מינוי הוועדה. יחד עם ההודעה על מינוי הוועדה שידר קול ישראל הכר- זה בשמך. אינני זוכר כרגע את הניסוח המדויק, אבל המשמעות היתה ברורה ומפורשת: שאין שום ליקוי במיכשור נמל-התעופה. הגבתי על-כך מייד מעל עמודי העולם הזה.

לחקור את

משרד-התחבורה!

באה ועדה ומצאה שהמיכשור הוא לקוי באופן קיצוני, שהמיכשור הוא במצב העלול לגרום לתאונות כל העת.

היא חשפה שורה של ליקויים — את אותם הליקויים שאני העליתי בכנסת לפני ארבע שנים. אני לא המצאתי אותם. הטייסים הצביעו עליהם והביאו את הדברים לפני. הגשתי לך שאלתה ושאלתי אותך על הסתירה בין הודעתך הראשונה ובין מסקנות הוועדה. ואז שוב חזרת על טענתך הקודמת, שהיתה רק טעות בשיקול של ה- טייסים, ולא היה מהסור במיכשור.

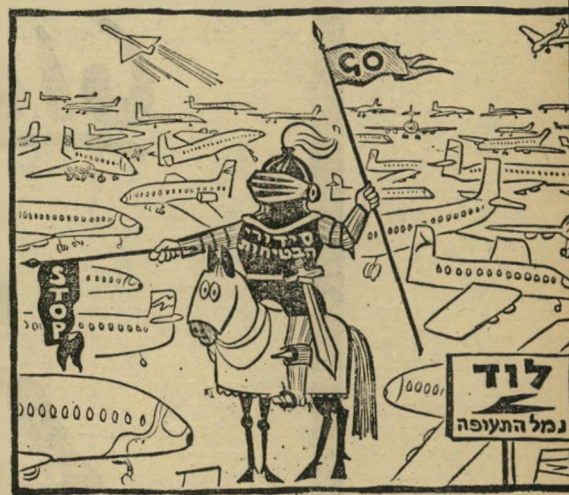
המצב בנמל-התעופה הוא חמור ביותר. כל יום העובר בלי תאונה הוא נס! המכשירים אינם מתאימים לתנועה מסוג זה! המפולגים אינם מתאימים! התקלה הקטנה ביותר בנמל- התעופה יש בה סכנה של תאונה המונית. בכל תאונה בנמל-התעופה יכולים להיות עשר- רות הרגות! ובכל פעם שעוררתי את העניין — השר הזה, השר הקודם, והשר שלפני הקו- דם נתנו תשובה חלקה, נוחלית, שנשמעת יפה מעל דוכן הכנסת, אבל שלא שינתה את פני הדברים.

הבוקר לא קרה נס. מה שקרה הבוקר יכול היה לקרות

בבוקר של יום ב' אירע האסון המחריד בנמל התעופה בלוד, בו ניספו שני אנשים, ויכלו להיהרג עשרות.

כמה סיעות הגישו מייד הצעה דחופה לסדר- היום, כדי לתבוע דיון-חשבון משרד-התחבורה, שמעון פרס. קשה היה לנשיאות שלא להכיר בדחיפות ההצעות. אולם שמעון פרס הקדים תרופה למכה: הוא הודיע שיגיד כמה מילים על המיקרה, אגב הגשת הצעת-חוק ממסלית שהיתה צריכה לעלות לדיון באותו יום.

כך קיווה פרס למנוע דיון נרחב באסון. דיון כזה לא היה נוח לו, כי הכנסת זכרה את המילים החלקות והמרגיעות שאמר מעל הדוכן לפני כמה שבועות בלבד, בעניין מיכשור

קריקטורה של זאב ב„הארץ“

נמל-התעופה, בתשובה לשאלתה של אורי אבנרי.

ואכן, הנשיאות דחתה את ההצעות הדחופות לפחות לשבוע, ופרס אמר כמה מילים בלתי- מחייבות, חסרות תוכן ממש, בפתיחת הרצ- אתו על הצעת-החוק. (הצעת-החוק עצמה דנה בתאונות-דרכים, ובאה למסור לשוטרים סמ- כויות רחבות יותר בפסילת רשיונות-נהיגה, ביטול ברירת-קנס, וכדומה).

הדיון הארוך התנהל על מי מנוחות, כשכל הנואמים יוצאים כדי חובה כלפי האסון בכמה פסוקים עדינים. אך האווירה השתנתה מן הקצה אל הקצה כאשר עלה אורי אבנרי — הנואם התשעני באותו ויכוח ארוך ושיגורני — ופתח בהתקפת-מחץ שקטה וקטלנית על מחדלי השר.

מה שאירע לאחר מכן נכנס לדברי-הכנסת כאחת התקריות החמורות בתולדות הבית.

אורי אבנרי: אני קובע מתוך צער שמכל המשתתפים בדיון זה היום רק שניים נשארו באולם.

ברצוני להפנות שוב את תשומת-הלב לתופעה מעציבה זו בחיי הכנסת, שאנשים המשתתפים בדיון מסויים אינם רואים חובה לעצמם להיות נוכחים לפחות במשך באותו דיון. עליידי כך כל דרישה בכנסת הופך לבלתי- אפשרי, והוויכוח הופך בהכרח לאוסף של מונולוגים, בלי כל אפשרות לשכנע איש את רעהו, אפילו בנושא כזה, שאיננו פוליטי- מפלגתי.

חוסר הרצינות של שמעון פרס

כבוד היושב-ראש, הרשה לי להתייחס קודם כל לדברי- ההקדמה של כבוד השר, על מה שהתרחש הבוקר בלוד.

האסון בנמל-התעופה בלוד